

HRVATSKI glasnik

Godina XVII, broj 3

18. siječnja 2007.

cijena 80 Ft

Foto: Tímea Horvat

**Danijela Pintarić
i Tomislav Bralić
su jačili i u duetu na
Šopronskom balu**

Komentar

Sjeme je posijano, čeka se žetva

Nekada su u pokladnom razdoblju gotovo svakodnevna bila okupljanja naših ljudi na prelima i divanima, kućnim i javnim zabavama. Bilo je to vrijeme zimskih poslova, svinjokolja pa i svatova. Najizvornije bilo je prelo kada se žene ili djevojke sastanu uz prelju, uz razgovor i pjesmu. Obično je svraćao i muški svijet, pa bi se takvo okupljanje nastavilo zabavom, u pratnji gajdaša i tamburaša.

Nije slučajno da su naši stari tome pridavali posebno mjesto u pokladnome razdoblju, pa je u prvim godinama narodnoga preporoda bačkih Hrvata na tim izvorima izrasla i jedinstvena narodna manifestacija koja je okupila cijelu zajednicu. Glasovito Veliko bunjevačko prelo u organizaciji Pučke kasine priređeno je na Sviječnicu odnosno na Marindan (2. veljače) 1879. godine u Subotici. Bio je to društveni događaj godine koji se ubrzo proširio diljem Bačke, po svim našim naseljima, a opstao do danas. Sačuvana je i najpoznatija preljska pjesma „Kolo igra, tamburica svira”, bez koje nema prela. Kako pjesma kaže „prelo kupi”, „veseli se”, „svaki mu se divi”, a sve to da se pokaže, „nek se znade da Bunjevac živi”.

Kućna su prela već odavno prošlost, nema više prela, ni divana, pa ni kućnih zabava. Nema izvora, ali se gotovo u svim našim naseljima očuvalo ono veliko, godišnje prelo, koje okuplja sve. Jer, ostala je, očuvala se tradicija, a ostalo je samo sjećanje na davnu prošlost. Stoga ne čudi da u naše vrijeme prela nemaju onaj ugođaj, ispunjen ponosom i nacionalnom sviješću. Ostala je puka plesna zabava bez pjesme, i uz prigodni kulturni program koji dočara samo djelić nekadašnjeg bogatstva, pjesme, običaja i izvorne narodne nošnje. Međutim, što je, tu je, s time treba živjeti i raditi. Zato se ne mogu podcijeniti nastojanja bačkih Hrvata da se tradicija oživi, pa makar i u skromnijem obliku. Neka bude prelo koje ponovno kupi, okuplja. Dobar je primjer tome, sada već više godina, središnje Veliko prelo u Baji, koje okuplja sve bačke Hrvate: Bunjevence, Race i Šokce. A ima i drugih pokušaja, primjerice u Dušnoku obnovljeno je ono kućno prelo, koje će i ove godine desetak dana okupljati i stare i mlade u domu kulture. Treba se radovati što se prela održavaju i u onim naseljima gdje je malo Hrvata, ali su prela i tako posjećena. Budući da je posijano sjeme, očekuje se i žetva.

Stipan Balatinac

„Glasnikov tjedan”

Visoke temperature neuobičajene za ovo doba godine nastavlja se. Topla zima mami nas na ulice, ali i pogoduje brojnim virusnim i bakterijskim zarazama, gljeboljama i glavoboljama s kojima smo suočeni ovih dana. Meteorolozi su u nedoumici glede dugotrajnih prognoza, kazuju kako će proljeće i ljeto biti hladno ... Jedina nam je nada kako će naši računi za grijanje biti manji, što neće škoditi u ozračju siječanjskih poskupljenja o kojima više nema smisla niti neobvezatno razgovarati. Iz dana u dan nove cijene prijevoza, energije ..., a euro kao da je svakoga dana sve dalji od nas. Ipak nismo mi Slovenija? Mediji donose indeks popularnosti vladajuće koalicije, niži i ne može biti. Nama preostaju nadanja kako ćemo uspjeti prebroditi još jednu proračunsku godinu, te uspjeti ostvariti dio svojih želja i planova u obitelji i poslu.

Još uvijek nisu završeni skupovi hrvatskih elektora, sastavljene državna i županijske liste. Dana 20. siječnja zasjeda Zemaljski odbor Saveza Hrvata u Mađarskoj, tada ćemo imati konačne informacije o izborima koji će se održati 4. ožujka. O hrvatskom jeziku uvijek bolje znaju i bolje savjetuju neki sa strane. Najnovije dokaz je članak „Balkanski jezici u Europskoj uniji”, objavljen potkraj godine na mrežnim stranicama „Euroazijskog magazina”, njemačkog stručnjaka za Istočnu

Europu i Balkan Wolfa Oschliesa, kojeg komentira Sanda Ham, profesorica osječkoga Filozofskog fakulteta i glavna urednica časopisa „Jezik” Ona kaže: „Proglasiti legitimnu volju i pravo Hrvata (ili kojega drugoga naroda) da svoj jezik zovu pravim imenom, hrvatskim – idiotizmom; nazivati nacionalnu, državnu, kulturnu i jezičnu različitost balkanskim Slavenima

ili Južnim Slavenima s kojima se teško može kratko i sažeto komunicirati – doista je razina na kojoj se ne može raspravljati”.

Kako li je tek nama ovdje, s bunjevačkim inicijativama, nasreću odbijenima, Hrvatima koje premijer (lapsus lingua?) oslovljava Šokcima, bošnjačkim balovima, grupama i grupacijama raznovrsnog podrijetla, od kojih neke uživaju veće, a neke manje potpore. Kako se možemo oduprijeti većima i uglednijima, a neki doslovno misle kako će dio te veličine, bilo zemljopisne, gospodarske, političke, vojne ili tehnološke, pasti i na njih, ne shvaćajući kako će kao i uvođenje tuđica u vlastiti jezik zapravo samo pridonijeti sluganskomu mentalitetu o kojem u jeziku ovih dan promišlja lingvistica Nives Opačić kazujući: «Uostalom, tko je ikada išta držao do udvorica, ulizica, klimavaca, laskavaca, ljigavaca, beskičmenjaka, člankoliza, podrepina i slično, koji se danas u hrvatskom jeziku zovu – yesmeni.

Branka Pavić Blažetin

Elektorska skupština u Bačkoj

Savez Hrvata u Mađarskoj registriran

Državno izborno povjerenstvo (OVb) svojom odlukom br. 1/2007. od 8. siječnja registriralo je Savez Hrvata u Mađarskoj (SHM) kao kandidacijsku udruhu na regionalnim i državnim manjinskim izborima 2007. godine. U obrazloženju ukralo stoji kako Savez Hrvata u Mađarskoj, koji je 5. siječnja predao molbu, udovoljava svim zakonskim uvjetima.

S. B.

Aktualno

Odbijena narodna inicijativa ...

Mađarski parlament na sjednici održanoj 18. prosinca 2006. godine odbacio je narodnu inicijativu za priznavanje statusa manjine Bunjevcima u Mađarskoj

Bogatstvo hrvatskog etničkog stabla toliko je veliko u svim svojim posebnostima, plesa, nošnje, jezika i običaja, te imena da je često kroz trnovitu hrvatsku povijest bilo korišteno za raznorazna manipuliranja i narušavanje jedinstvenosti hrvatskoga bića i slabljenja hrvatske nacionalne samosvojnosti, a sve na oltaru dnevnih političkih potreba. Kojemu Hrvatima nisu se zacaklile oči slušajući „pismu” gledajući momke i „divojke” u prekrasnoj nošnji i kolu, slušajući milozvučnu bunjevačku ikavicu i prepoznavši Bunjevca kao brata po krvi. Upravo ta multikulturalnost i šarolikost i za hrvatsku zajednicu u Mađarskoj bila je teška u godini koja je iza nas. Nemila je epizoda iz prošle godine: pokrenuta narodna inicijativa za priznavanjem Bunjevcima statusa posebne nacionalne zajednice u Mađarskoj. Dana 18. prosinca 2006. Mađarski parlament stavio je točku na *i* toj inicijativi i odbio zahtjev umalo dvije tisuće popisnika za priznavanje statusa Bunjevcima u Mađarskoj posebne nacionalne manjine. Vjetrovi pušu s juga i donijeli su hladnoću i nelagodu i među hrvatski narod u Mađarskoj.

Za komentar nakon parlamentarnog zasjedanja upitali smo predsjednika HDS-a Miju Karagića: „Mislim kako je odbijanje ove inicijative velika pobjeda i nagrada za hrvatsku zajednicu u Mađarskoj i za sve Hrvate, jer tim činom ostali smo jedna jedinstvena zajednica, i Bunjevci se neće izdvojiti. Oni se vjerojatno nikada ne bi ni izdvojili iz krila hrvatske zajednice u Mađarskoj, ali ovim činom oni i politički i administrativno ostaju u našem krugu. Mislim kako je Parlament na svojoj sjednici, kojoj sam bio nazočan, donio odluku koju je samo takvu i mogao donijeti, i to na temelju mišljenja Mađarske akademije znanosti, i na temelju informacija što su zastupnici nadležnoga parlamentarnog odbora tijekom duge rasprave koja je trajala umalo godinu dana

dobili, a to su bili podatci o Bunjevcima i njihovoj prošlosti, kojem narodu i kulturi Bunjevci pripadaju. Time je na neki način i završena ova bunjevačka priča. Ni mađarski Parlament, ni Mađarska akademija, ni jedna služba u Mađarskoj neće se više baviti tim pitanjem jer je stavljena točka na *i*, i taj tijek u potpunosti je završen. Martin Išpanović, hrvatski referent u Uredu za nacionalne i etničke manjine u Mađarskoj za naš tjednik izjavio je slijedeće: „Najvažnije je da je Mađarski parlament odbio inicijativu i završio, mogli bismo mirno reći, prljavu igru o Bunjevcima, za koju svi mi dobro znamo da traje već 100-150 godina. Dana 18. prosinca 2006. godine u 18 sati i 36 minuta Mađarski parlament s 339 glasova protiv, 18 glasova za i 7 suzdržanih glasova odbio je narodnu inicijativu za priznavanje Bunjevcima statusa nacionalne manjine. Time su potvrđene odredbe Manjinskoga zakona i jasno rečeno kako su Bunjevci dio hrvatskoga naroda. Svi mi možemo biti radosni i nadamo se kako će bunjevačko pitanje i ovakvo glasovanje biti posljednji put na dnevnome redu. Mi, Bunjevci, ostat ćemo – kao što smo i bili – Hrvati, nećemo biti katolički Srbi ni Bunje, kako su nas neki (Mađari) nazivali već prije 100 godina. Odluka Parlamenta se ne može dovesti u pitanje, ali pravo pokretanja narodnih inicijativa otvoreno je i zakonom garantirano. Ova odluka Parlamenta je konačna. Ja sam u svojim istupima predstavljao Ured, ali budući da sam i sam Bunjevac bio sam posebno emocionalno dirnut i zatečen te sam tako i govorio, donijevši na uvid svoje obiteljske dokumente, a članovima parlamentarnog odbora na uvid sam odnio i molitvenik tiskan u Budimpešti prije sto godina koji je sastavio Lajčo Budanović, sa crkvenim pjesmama koje i danas pjevaju Hrvati diljem svijeta, pa tako i Bunjevci.”

BUDIMPEŠTA – U Uredu Hrvatske državne samouprave 20. siječnja s početkom u 10 sati održat će se sjednica Zemaljskog odbora Saveza Hrvata u Mađarskoj. Tema sjednice, između ostalog, jesu nastupajući izbori za državnu hrvatsku i županijske liste, koji će se održati 4. ožujka te potvrđivanje imena izabranih hrvatskih elektora na te iste liste.

BUDIMPEŠTA – Kako nas je u trenutku zatvaranja našega tjednika obavijestila predsjednica Peštanskog ogranka Saveza Hrvata u Mađarskoj Jelica Pašić Drajkó, još uvijek nisu konačno potvrđena imena hrvatskih elektora za državnu listu iz Budimpešte i Peštanske županije (to će biti učinjeno u utorak, 16. siječnja, a mi ćemo vas o tome izvijestiti u sljedećem broju Hrvatskoga glasnika) te imena hrvatskih elektora na listu za glavnogradska hrvatska samoupravu. Prethodni sastanci i dogovori postignuti su sa svim budimpeštanskim hrvatskim samoupravama i njihovim elektorima, a sastanak elektora iz naselja u Peštanskoj županiji u kojima su utemeljene hrvatske samouprave (Tukulja, Bata, Erčin, Andzabeg i Senandrija) održao se u budimpeštanskoj hrvatskoj školi 15. siječnja. Ova regija delegirat će pet elektora na hrvatsku državnu listu (Budimpešta četiri, a Peštanska županija jednog elektora, iz narečenih pet naselja).

BUDIMPEŠTA – U Hrvatskom vrtiću, osnovnoj školi, gimnaziji i učeničkom domu u Budimpešti 19. siječnja održat će se tradicionalna školska priredba, predaja maturalnih vrpca učenicima četvrtoga razreda. Događaj je to koji i maturante, ali i cijelu školu upozorava kako polako još jedna generacija učenika napušta školske klupe i kreće u veliki život. Matura će uskoro, početkom svibnja, treba izabrati što ćemo dalje, raditi ili se školovati, ali prije svega potrebno je što uspješnije položiti ispit zrelosti. Ove godine 25 učenika budimpeštanske hrvatske škole primit će maturalne vrpce od svojih školskih drugova.

PEČUH – Tradicionalni Hrvatski bal u organizaciji Roditeljske zajednice hrvatskog vrtića, osnovne škole, gimnazije i učeničkog doma Miroslava Krlježe i ove će se godine održati u Pečuhu. Bal će biti održan 3. ožujka u hotelu Laterum, a goste će zabavljati poznati petrovoselski tamburaši «Pinkica band».

bpb

BUDIMPEŠTA – U organizaciji armen-ske, bugarske, grčke, hrvatske, njemačke, rumunjske, srpske i većinske samouprave XV. okruga, lani, 16. prosinca, priređena je manjinska kulturna večer, završnica 2006. godine. Spomenute manjinske samouprave, uza sudjelovanje orkestrara, plesnih ansambala i vokalnih solista, predstavile su dio svoje kulturne baštine. Hrvatsku manjinsku samoupravu predstavljala je „Zora“, orkestar Krunoslava Agatića Kiće. Nakon bogatog i šarolikog programa uslijedila je zajednička, općenarodnosna plesaćnica.

KUKINJ – U organizaciji Hrvatske manjinske samouprave, 20. siječnja u Kukinju se održava tradicionalna proslava Vincekovo/Vinceto. Program počinje dočekom gostiju kod doma kulture, nastavlja se obilaskom vinograda, obredom blagoslova, svetom misom na hrvatskom jeziku te večerom i zabavom uz Pjevački zbor i orkestar Ladislava Matušeke.

TUKULJA – Orkestar Zora vodi Krunoslav Agatić iz Tukulje, a na netu smo našli program orkestra koji je utemeljen 1997. godine pod imenom Zora. Za 2007. godinu Zora donosi svoj program nastupa. Tako uz ostalo 27. siječnja svira na dušnočkom prelu, 2. veljače nastupit će u Budimpešti, a tijekom godine svirat će na svadbama u Olasu, Santovu, Mišljenju, Mohaču i još jednom u Mišljenju. Premda je orkestar utemeljen 1997. godine, njegovi članovi već otprije sviraju skupa, ali kao pratnja mnogobrojnim plesnim društvima na njihovim nastupima i probama, što i danas čini. Uz to imaju i niz samostalnih koncerata i plesnih nastupa, a jedan od najvećih svojih uspjeha smatraju rezultat iz 2000. godine: osvojeno prvo mjesto na natjecanju hrvatskih tamburaških orkestrara. Godine 2002. na natjecanju izvrsnih ansambala dobili su posebnu glazbenu nagradu. Orkestar nastupa na mnogobrojnim tuzemnim i inozemnim festivalima, a u prvom redu teži upoznavanju publike s glazbom južnoslavenskih etničkih zajednica i naroda i populariziranju te iste glazbe u Mađarskoj i inozemstvu.

MARTINCI – U subotu, 13. siječnja, održan je tradicionalni malonogometni turnir uza sudjelovanje ekipa sela Martinaca i onih iz okolnih naselja.

Izabrani kandidati za državnu i županijsku listu i u Pomurju

Pomurska regionalna organizacija Društvo Horvatov kre Mure zakazala je sastanak svome članstvu i elektorima koji su krenuli na manjinske izbore u njegovim bojama.

U sumartonskome Seoskom domu 11. siječnja okupilo se 52 člana organizacije, od kojih su 45 i elektori.

U pomurskoj regiji prilikom manjinskih izbora utemeljeno je 12 manjinskih samouprava, a izabrano je 60 elektora.

Ladislav Penzeš, predsjednik Društva pozdravio je nazočne, i obavijestio ih kako se organizacija registrirala kod županijskog izbornog povjerenstva i da će se održati izbori za državne manjinske samouprave i za županijske manjinske samouprave 4. ožujka 2007. g., te kako prema zakonskom pravu Društvo Horvatov kre Mure ima pravo na sastavljanje državne i županijske liste.

Za vođenje skupštine povjeren je tajnik Tibor Dombai.

Nakon prihvaćanja dnevnoga reda za zapisničarku je izabrana Bernadeta Blažetin, a za ovjervatelje Jože Đuric i Ladislav Gujaš.

U povjerenstvo prebrojavanja glasova izabrane su Marta Kramarić, Tünde Kuzma i Petra Penzeš.

Jože Takač, predsjednik Odbora za pravna pitanja HDS-a, u kratkim crtama govorio je o načinu postavljanja županijske i državne liste. Spomenuo je da Društvo Horvatov kre Mure ne želi postaviti državnu listu, nego će njegovi kandidati krenuti pod imenom Saveza Hrvata u Mađarskoj, kako je to prethodno dogovoreno. Savez Hrvata u Mađarskoj na izborima za državnu listu imat će 39 imena, među kojima će biti uvršteno pet kandidata Zalske županije. G. Takač izvijestio je elektore i o tome što su bile odrednice u određivanju broja kandidata po regijama. O konačnoj državnoj listi odlučivat će Zemaljski odbor Saveza Hrvata u Mađarskoj, koji još mora odobriti prijedloge pojedinih regija.

Tajnik Društva uz to je još dodao da prema njemu na listu treba predlagati osobe koje odista zastupaju interese regije na državnoj razini. Poželjno bi bilo da se uzima u obzir i stručno znanje bilo na državnoj, bilo na županijskoj razini. Postavljena su pitanja u svezi sa županijskim samoupravama, što će biti njezina zadaća, ali oni koji su možda najviše bili upućeni u to, nisu mogli dati konkretne odgovore.

Budući da je Društvo za državnu listu trebalo odrediti pet osoba, a za županijsku

devet, odlučeno je da će glasovanjem na maloj listi odrediti imena kandidata. Predloženo je da se i za državne i za županijske kandidate predlaže 12 osoba, od kojih će tajnim glasovanjem izabrati pet, odnosno devet kandidata.

Za državnu listu predloženo je osam osoba (Jože Đuric, Ana Kovač, Ladislav Penzeš, Čaba Prosenjak, Jože Takač, Stjepan Turul, Marija Vargović, Stjepan Vuk), a za županijsku listu 12 (Kristina Gerőly, Ana Kovač, Vilić Lukač, Zoltan Markač, Žuža Nađ, Ladislav Penzeš, Čaba Prosenjak, Stjepan Prosenjak, Jože Takač, Marija Vari, Ana Vlašić, Jože Vlašić).

Dok su se prebrojavali glasovi, članovi Društva razgovarali su o raznim temama: predloženo je da ubuduće u davanju prijedloga za odličja i priznanja bude nadležno Društvo Horvatov kre Mure. Rečeno je i to da se sve samouprave i elektori pretplate na naš tjednik. Govorilo se i o prijedlozima rada Hrvatske državne samouprave za 2007. g., u svezi s čim je zatraženo mišljenje od mjesnih manjinskih samouprava, no smatralo se da bi bilo dobro znati i financijske mogućnosti.

Rezultate tajnoga glasovanja priopćila je Marta Kramarić, članica povjerenstva za prebrojavanje glasova.

Imena pomurskih elektora za državnu listu redosljedom broja dobivenih glasova: Jože Takač (Fićehaz), Jože Đuric (Sumarton), Marija Vargović (Kaniža), Ana Kovač (Kerestur), Stjepan Turul (Serdahel), a za županijsku listu: Stjepan Prosenjak (Kaniža), Ladislav Penzeš (Serdahel), Kristina Gerőly (Mlinarci), Čaba Prosenjak (Petriba), Marija Vari (Pustara), Jože Takač (Fićehaz), Ana Kovač (Kerestur), Zoltan Markač (Sepetnik), Vilić Lukač (Letinja).

Beta

Elektorska skupština u Bačkoj

Izbor kandidata za državnu i županijsku listu

Prema odluci Bačke regije, odnosno skupa predsjednika hrvatskih manjinskih samouprava u Bačkoj, od 29. prosinca prošle godine, u utorak, 9. siječnja ove godine u županijskome Narodnosnom domu u Baji sazvana je Elektorska skupština Bačko-kiškunske županije kako bi izabrala kandidate na državnu listu SHM-a za buduću Skupštinu HDS-a i na županijsku listu za Hrvatsku manjinsku samoupravu Bačko-kiškunske županije. Na elektorsku skupštinu poziv su dobili svi članovi hrvatskih samouprava u Bačkoj koji su izabrani u bojama SHM-a. Stoga je utvrđeno da se od ukupno 60 hrvatskih zastupnika, odazvao 41, dakle postoji potreban kvorum koji omogućuje da se donese odluka.

Kako je tom prigodom naglasio predsjednik SHM-a Joso Ostrogonac, do 15. siječnja svaka regija mora izabrati svoje kandidate na državnu listu, a 20. siječnja, na prijedlog regionalnih ogranka, Zemački odbor SHM-a sastavit će i odobriti konačnu listu SHM-a za izbor Skupštine Hrvatske državne samouprave. Osvrnuvši se na dosadašnje pripreme za državne i županijske manjinske izbore, on je osim drugog naglasio da je Bačkoj regiji dodijeljeno pet mjesta na državnoj listi, odnosno u budućoj Skupštini, stoga je zadaća elektorske skupštine da izabere pet kandidata na državnu i devet kandidata na županijsku listu, s pričuvama.

S malim zakašnjenjem bajskome skupu priključili su se novoimenovani veleposlanik Republike Hrvatske u Budimpešti Ivan Bandić, prijašnji generalni konzul Republike Hrvatske u Pečuhu, vršiteljica dužnosti generalnoga konzula Republike Hrvatske u Pečuhu Vesna Njikoš Pečkaj, do sada konzul-savjetnica, i Angela Šokac Marković, predsjednica Bačkog ogranka SHM-a, pošto je nešto prije predstavnike diplomatskih pred-

stavništava Republike Hrvatske u Gradskoj kući primio gradonačelnik Baje dr. Zoltán Révfi. Kako saznajemo, bio je to susret namijenjen za međusobno upoznavanje, pri čemu su obostrano istaknuti dobrosusjedski i prijateljski odnosi dviju država, a bilo je riječi i o unapređivanju prijateljske suradnje gradova Labina i Baje, te o položaju hrvatske zajednice u Baji. Forum predsjednika hrvatskih samouprava sastavio je jedan prijedlog s pet imena za državnu i devet imena za županijsku skupštinu. Kako je više puta naglasio Joso Ostrogonac, riječ je samo o jednom prijedlogu, a svi članovi elektorske Skupštine mogu dati prijedloge, iznijeti svoje primjedbe i mišljenja, te donijeti konačnu odluku. Budući da nije bilo drugih prijedloga, predsjedavajući Joso Ostrogonac zamolio je kandidate za Skupštinu HDS-a da se ukratko predstave, da prikažu svoj dosadašnji rad i planove. Elektorska je skupština otvorenim glasovanjem za državnu listu izabrala pet

kandidata, s jednom pričuvom, i devet kandidata za županijsku listu s dvije pričuve. Tako su za državnu listu zapravo jednoglasno, dijelom uza suzdržani glas kandidata, izabrani Angela Šokac Marković (Baja), Matija Mandić Gohér (Dušnok), Stipan Balatinac (Santovo), Stipan Krekić (Gara) i Joso Ostrogonac (Baja), i kao pričuva Miloš Pijuković (Čikerija). Za županijsku listu izabrani su Bariša Dudaš (Kalača), Franjo Anišić (Baćino), Šandor Pančić (Baja), Stipan Šibalin (Kečkemet), Joso Šibalin (Santovo), Anica Matoš (Kačmar), Stipan Mandić (Čavolj), Valerija Petrekanić Koszó (Aljmaš) i Anuška Šibalin Bajai (Gara), te kao pričuve Ilija Ispanović (Kečkemet) i Miloš Pijuković (Čikerija).

Nakon izbora kandidata, predsjednica Bačkog ogranka SHM-a Angela Šokac Marković izvijestila je okupljene elektore o predstojećim Bačkim razgovorima i Velikom prelu. Ona je ujedno zahvalila Ivanu Bandiću i Vesni Njikoš Pečkaj na dosadašnjem radu, prije svega na pomoći i unapređivanju suradnje hrvatske zajednice u Bačkoj s matičnom Hrvatskom, uručivši im skromne poklone. Vršiteljica dužnosti generalnoga konzula Republike Hrvatske u Pečuhu Vesna Njikoš Pečkaj pozvala je okupljene na suradnju kao i do sada, kako je uz ostalo rekla, Generalni konzulat će i nadalje nastojati izaći ususret svim projektima ovdašnjih Hrvata, koje će se truditi podržati u matičnoj domovini, i po mogućnosti podupirati. Novoimenovani veleposlanik Republike Hrvatske u Budimpešti Ivan Bandić, osvrnuvši se na proteklo razdoblje, ocijenio je da je mnogo toga ostvareno, ali predstoji još podosta zadaća, te je pozvao sve okupljene na suradnju i zajedništvo.

S. Balatinac

Od nove godine s punom parom

Kako bi se razmotrile mogućnosti izrade zajedničkih projekata, u prosincu u uredu serdahelske samouprave zajedno su zasjedali Mješoviti odbor Međimurja i Pomurja te Narodnosna udruga za unapređivanje Pomurja.

MIŠLJEN – U gostionici Két szekér 10. veljače priređuje se takozvani Bošnjački bal. Kako saznajemo, svirat će orkestar Veseli Udvarci, a specijalni gosti bala bit će duo Braća Bajić iz Srbije, koji su već nekoliko puta nastupali na istoi-menomu balu u Mišljenu. Ovaj je bal veoma omiljen u hrvatskim naseljima u okolici Pečuha tako da je već sredinom siječnja prodano više od 180 karata s večerom. Više mjesta ondje i nema iako je potražnja za kartama velika, kažu organizatori.

SUMARTON – Tamburaški orkestar KUD-a Sumarton prijavio se na Festival tamburaša «Kre Mure i Drave 2007» u Prelog koji će biti održan 28. travnja. Na festival se može prijaviti s pet pjesama što ih treba snimiti na cedejku, i tako predati stručnom odboru koji će ih vrednovati i odlučiti može li KUD nastupiti na festivalu. «Sumartonski lepi dečki» prijavili su se s pjesmama Naj se vija, Junaki se s vizita pelaju, Na bregu je, Vu vrčaku i Sumartonek, kak si lepi.

SEPETNIK – Nedavno je izbio požar u dijelu osnovne škole i u velikoj športskoj dvorani; materijalna šteta je golema. Sepetnička Hrvatska manjinska samouprava odlučila je pomoći u obnovi zgrade. Zoltan Markač, predsjednik Hrvatske manjinske samouprave, i vijećnici organizirat će Hrvatsku večer 20. veljače na koju su pozvali hrvatska kulturna društva pomurskih naselja. Priredba će biti humanitarna akcija za obnovu škole. Nastupat će skupine iz Serdahela, Sumartona i Kanize.

LETINJA – Udruga «Murahíd» (Murski most) i Hrvatska manjinska samouprava 30. siječnja priredit će konferenciju o iskustvima i budućim natječajima Europske unije. O projektu izgradnje mosta na Muri govorit će Lajoš Pavlic, načelnik sela Kerestura, o Inno-Mura László Odor, o «Zajedno za sigurnost pomurske mladeži» László Rostonics, o budućim natječajima Károly Kovács, o mogućnostima hrvatsko-mađarskih veza Zsuzsa Kocsis.

KUKINJ – U organizaciji Hrvatske manjinske samouprave, 20. siječnja u Kukinju se održava tradicionalna proslava Vincekovo/Vinceto. Program počinje dočekom gostiju kod doma kulture, nastavlja se obilaskom vinograda, obredom blagoslova, svetom misom na hrvatskom jeziku te večerom i zabavom uz Pjevački zbor i orkestar Ladislava Matušeka.

Osim narečenih organizacija na forum su bili pozvani i načelnici općine južnog Međimurja i načelnici pomurskih naselja.

Sudionike sastanka, među kojima su bili predstavnici Goričana, Kotoribe, Donjeg Vidovca, Donje Dubrave, Preloga i Međimurske županije, te s mađarske strane Ficéhaza, Kerestura, Pustare, Mlinaraca, Petribe, Sumartona, Serdahela, Sepetnika, Valkonye, Rigyaca i Eszteregnye, pozdravio je predsjednik udruge Stjepan Tišler. On je u uvodnim riječima govorio o dosadašnjoj prekograničnoj suradnji preko Mure, koja ima već dugu prošlost, ali još ni dandanas nije iskorištena u mogućoj mjeri. Za dobru suradnju Europska unija i ubuduće raspolaze raznim fondovima za koje treba izraditi vrlo dobro pripremljene projekte.

Gyula Kollár, menadžer Udruge, izvijestio je o budućim mogućnostima natječaja europskih fondova, o raznim vrstama natječaja, njihovoj prednosti ili manjkavosti, govorio je o dosadašnjim iskustvima, o uspješnim i o neuspješnim natječajima. Doris Srnc, odgovorna za međunarodne veze pri Međimurskoj županiji, predstavila je mogućnosti natječaja u Hrvatskoj, i spomenula razna polja na kojima bi se moglo surađivati preko granice.

U nevezanom razgovoru predložene su teme mogućih projekata i s jedne i s druge strane granice. Zamisli je bilo mnogo, no pri izradi projekata i predaje natječaja pojedine teme trebaju dobiti prioritet, naime, slijedi sedam godina s mogućnostima natječaja, i to posebno za svaku godinu.

Marjan Varga, načelnik općine Donje Dubrave, iznio je zamisli projekata na desnoj strani obale Mure, uza suglasnost s ostalim predstavnicima donjomeđimurskih naselja. Tu se radi o izradi plana vodenog turizma na

pograničnoj rijeci uz koji bi se priključili i drugi sadržaji. Unutar projekta bi se mogla ostvariti i poduka djece u svezi s upoznavanjem prirode duž rijeke, upoznavanje starih obrta u hrvatskim naseljima i raznim drugim aktivnostima.

S tom zamisli složila se i mađarska strana, dapače i zbog toga što je taj projekt za vodeni turizam na Muri bio već predan u zajedničkoj izradi s Udrugom «Most na Muri» iz Letinje, ali je bio neuspješan i treba ga doraditi. Projekt je sadržavao i izgradnju pristaništa na rijeci i poduku voditelja čamaca, zaštitnu opremu. Predloženo je i obnavljanje starih obrta u Pomurju, jer u Međimurju još ima košaraša, kovača, tkalaca, izrađuje se čipka i drugo. U taj program mogli bi se uključiti uredi za zapošljavanje i nezaposlene, te organizirati tečajeve određenih obrta.

Spomenuta je suradnja i na polju kulture, izrada projekta s programom Dana pomurskih i međimurskih Hrvata s folklornim smotrama. Postoji projekt i za škole koji je izradila ravnateljica iz Draškovca Margit Mirić. Ona je izvijestila nazočne okrugloga stola o uzrocima neuspješnosti: naznačeno je malo partnera. Projekt bi se mogao doraditi i tako opet predati i uključiti multimedijску suradnju. Koncem zasjedanja navedeno je sedam mogućnosti suradnje i izrade projekata, to je: vodeni turizam na Muri, Zrinski put, oživotvorenje starih obrta, suradnja na polju odgoja i obrazovanja, zaštita okoliša, dan pomurskih i međimurskih Hrvata i zajedničko tržište rada. Nazočni su se dogovorili da će se još pred kraj godine dogovarati s partnerima i nadležnima, i na jednoj i na drugoj strani, te nakon Nove godine u roku dva tjedna zasjesti na hrvatskoj strani.

Beta

Intervju

„Cilj nam je oživiti nekadašnju tamburašku tradicija mohačkih Šokaca“ Razgovor sa Zoltanom Horvatom, voditeljem mohačkog TS „Šokadija“

Razgovor vodio: Stipan Balatinac

– Tamburaški sastav „Šokadija“ kao orkestar Mohačke šokačke čitaonice, utemeljen je negdje prije godinu dana, lani u siječnju, s namjerom da oživi nekadašnju tamburašku tradiciju koja u Mohaču postoji oduvijek, otkada tambura postoji. U Mohaču su bili jako čuveni tamburaši. Otkada tambura postoji kao orkestarski instrument, uvijek su svirali tamburaši, i to ne samo među Hrvatima i Srbima nego i među Mađarima i Ciganima. Nekada u svakoj krčmi, a bilo je ih je 1920-ih godina čak 13 u Mohaču, i ne samo u krčmama, uvijek svirali su tamburaši, što je i zapisano. Upravo iz toga razloga da je tamburaška kultura bila tako bogata, naš je orkestar utemeljen zato da se ta tradicija malo oživi, jer u zadnje vrijeme ona je vrlo osiromašena. Danas u Mohaču postoji samo dva orkestra, zato smo okupili mlade ljude koji su već počeli svirati, ili uopće nisu svirali. To su uglavnom tinejdžeri ili dvadesetogodišnjaci, podrijetlom umalo svi Hrvati (Šokci) raznih zanimanja. Tako imamo kovača potkivača, inženjera, srednjoškolaca i bankara.

Možeš li ih nam predstaviti imenom i prezimenom, i po tome što sviraju u orkestru?

– Tamás Hadra svira prim, inače je iz Lančuga; Doista je zagrižen za tamburu, on je počeo plesati, a vrlo je nadaren svirac. Grga Požgai svira terc primu, Stipa Pavković svira terc basprim, Andrija Kovač prvi basprim, Tibor Farkas svira isto basprim, Đuro Jakšić ml. svira kontru, Gabor Jakšić svira bas, Stipa Bubreg svira prim, i ja sviram što treba, sad trenutno sviram bas, ali inače

sviram čelo u orkestru. Orkestar smo sastavili tako da bude čisti tamburaški, da sva tamburaška glazbala budu zastupljena, od prim tambure do čelo tambure. Počeli smo uvježbavati baš ono što je bilo tradicionalno mohačko. Dakle, uzeli smo stare snimke, od starog orkestra „Šokadija“. O tome orkestru valja znati da je 50-ih godina sastavljen od svih mohačkih šokačkih tamburaša koji je brojio tridesetak članova. Ta brojka nam isto pokazuje koliko je tamburaška tradicija nekada bila bogata. Uzeli smo stare snimke pa smo nešto od njih naučili, a nešto sam ja kao voditelj orkestra sastavio i aranžirao za orkestar. Onda smo uzeli i neke međunarodne stvari, recimo, jedan blok rumunjskih plesova koji je glazbeno vrlo zanimljiv, a može se s početnicima raditi, naučiti. Osim što nastupamo ovako samostalno, jako dobro surađujemo sa svim mohačkim tamburašima, među njima posebno s TS „Orašje“, pola iz Vršende, pola iz Mohača. Lijepo surađujemo, kako je i današnji program pokazao, sa ženskim crkvenim pjevačkim zborom. Često sviramo u crkvi na šokačkoj misi, odnosno na ovakvim proslavama, uglavnom na onima duhovnog karaktera, jedino smo lani na Antunovo, na „kermez“ u programu nastupili s narodnim melodijama.

S vašim osnutkom mogu biti sretni i dječja skupina Čitaonice i ženski crkveni pjevački zbor, jer bi mnogi pozavidjeli na ovakvom pratećem orkestru, što u mnogim našim naseljima nedostaje.

– U Mohaču orkestar nikada nije bio

problem, jednostavno došlo je do malog zastoja. Ali, ja isto nisam znao kada sam se prije četiri godine vratio u Mohač, tek onda sam shvatio da se uvijek nađe čovjek koji je zainteresiran. Ima mladih koji su zainteresirani, samo ih treba okupiti, naučiti i hrabriti da dođu svirati u orkestar. Jer su ovi dečki uglavnom doma sami svirali i vježbali, tek ih je trebalo okupiti.

Kakvi su vam planovi za budućnost?

– Osobitih planova zasada nemamo, ali imamo podosta nastupa, trebamo mnogo svirati. Tako će dečki, na žalost ja ne mogu s njima, svirati s bušama. Znači mi učimo buše plesati, jer Tomica, naš primaš, vrlo dobro pleše, naučit ćemo plesati one buše koji to još ne znaju. Inače, ljudi su jako zainteresirani jer to je, tako kažem, danas na modi u Mohaču da se oživljavaju buše i drugi šokački običaji. U ponedjeljak, 18. prosinca, svirali smo na Javnom saslušanju Hrvatske manjinske samouprave grada Mohača, a 24. na Badnjak u crkvi. Iako nije bila hrvatska misa, sve su narodnosti bile zastupljene, mi smo svirali sa ženskim pjevačkim zborom koji je pjevao. Zatim 28. prosinca oživili smo šibare, stari običaj, od kuće do kuće s orkestarskom pratnjom, veselili smo se. Slijedi mali odmor, a zatim za buše svirat ćemo dva dana, od jutra do mraka.

Što se tiče daljnjih planova, svakako bih htio složiti još više takozvanih orkestarskih blokova za nastupe, kao koncertni dio. Ali namjeravamo stvarno početi svirati da oživimo i one stare pjesme s tekstom, da ih naučimo i pjevati, jer svi dečki dobro pjevaju, samo ne znaju riječi, ne znaju tekstove. Da i to složimo, da imamo uistinu orkestar za pravo veselje.

Za sve ovo potrebne su vam redovite probe. Koliko i gdje probate?

– Svaki tjedan imamo dvije ili tri probe, ovdje u Čitaonici vježbamo, a mislim da se to i vidi i čuje na našem izvođenju. Naravno, svakom je orkestru krajnji cilj da snimi nosač zvuka. Čim osjetim da je to na takvoj razini, svakako želim složiti materijal za jedan CD na kojem će biti skupljene i oživljene arhivske snimke mohačkih Šokaca, i orkestarski, tamburaški dio, i gajdaški, i ženski vokalni dio.

Jednom riječju, oživiti svu onu baštinu koja je karakterizirala naše Hrvate u Mohaču i na Vadi preko Dunava. Sakupiti, obnoviti i malo pročistiti sve ono blago što imamo i na jedan suvremeni način, na nosaču zvuka to snimiti i izdati.

Dodiri i odlasci, KLD „Rešetari”, Rešetari, 2006.

Govoriti o knjizi *Dodiri i odlasci* (KLD Rešetari, 2006. za koju su zaslužni prije svih urednici Ivan De Villa i Ivan Slišurić, te značajni suradnici i „kućni” autori: Stjepan Blažetin, Katarina Čanić, Evica Kraljić, Ivo Matijašević, Đuro Vidmarović i mnogi drugi čije su bibliografije otisnute u pravitku knjige), pretpostavlja obavijest o najmanje tri stvari: o KLD Rešetari, o njegovoj nakladničkoj djelatnosti i o njegovim nakladničkim planovima.

KLD Rešetari se javlja i ostvaruje kao poseban polis duhovnosti i uljudbe, scenskim pokretom, slikom, notama, stihom.

Nakladnička djelatnost svoju snagu pokazuje s devet objavljenih knjiga – zbornika pjesama, i to: Šapat srca, 1998., Izvor na dnu duše, 1999., Raspleteni snovi, 2000., Cvjetovi i sjene, 2001., Slavuj na dlanu, 2002., Svitanje riječi, 2003., Nad vremenom i ognjištem, 2004., Domovinski smiješak u letu vremena, 2005., Dodiri i odlasci, 2006., te još četiri knjige – dvije pojedinačnih autora: Životopis (Antun Petrović, 2004.) i Pomrčina sunca (Mato Nedić, 2005.), te dvije monografije: 50 godina kulturno-umjetničkog amaterizma u Rešetarima (2000.) i 25 godina likovne grupa „Petrović” Rešetari (2006).

Planovi nakladnika iz ljubavi, izrastaju kao odgovor na pitanje kako uzvratiti ljubav umjetnicima iz ljubavi, i s tim u svezi pripremaju pregršt novih knjiga osvježenja.

Opis djelatnosti ove na poseban način intelektualno otvorene i društveno opredijeljene zajednice osobnosti, ne može započeti bez naglaska na prepoznatljivo prepoznavanje i uvažavanje drugoga, koje se ostvaruje uočavanjem i približavanjem, a nastavlja se dodirima i odlascima, i tako teče i teče kao živa vatra koja se vječno pali i gasi, u vječnom krugu koji vrteći se ne prestaje.

Predstavljajući knjigu Dodiri i odlasci, kao najnoviji pothvat ovoga književnog kruga, mora se odmah na početku reći: knjiga je djelo stotinu autora, cvjetnjak sa stotinu cvjetova, iz Hrvatske i desetak drugih zemalja. Objavljuje se kao živa književna republika, svojevrsno pobratimstvo lica u svemiru.

Pomažući se metodologijom akademika Ante Stamaća, znanstvenika i vrsnog pjesnika, knjigu je osmotriti s devet motrišta, i to: 1. pečat autorskih osobnosti, 2. svijet njihovih života, 3. prihvata u javnosti, 4. mediji toga prihvata, 5. jezični standardi, 6. pjesničke postavbe, 7. uporabni oblici, 8. stilovi i povijesne mijene i 9. mjesto književnoga kruga KLD Rešetari u povijesti hrvatskoga pjesništva.

1. Pečat autorskih osobnosti ili jastvo: pred nama je knjiga pjesama članova KLD-a Rešetari i njihovih prijatelja po peru iz domovinske i iseljene Hrvatske.

To je živo vrelo, ali i susretište pjesnika iz ljubavi koji traže sebe, i mjesto za svoj jezik i izraz pod suncem umjetnosti i u svijetu onih čije je lirsko stvaralaštvo već prepoznato kao estetska

vrijednost. Svoju lirsku osobnost očituju na različite načine draganja sa životom, tematski i stilski raznovrsne, zanimljive proživljene i poticajne.

2. Svijet njihovih života, odražava onu spoznajnu, emocionalnu i socijalnu inteligenciju koja svijet poima, približava i na dlanu nudi kao kaleidoskop, kao zurmu u koju svatko može izvršiti svoj osobni uvid, pamtiti ga, na licu nositi i svijetom pronositi, a da na nijedan način ne kviri, ne ometa, ne osporava isto pravo ikoga drugoga.

Prepoznaje se tu prijedni put zemlje Hrvatske od onoga dana kad je Borko knez Hrvata pred nasljednikom sv. Petra, papom sv. Agatonom (678. – 681.) potpisao neopozivu zakletvu da nikad neće oružjem porobiti tuđu zemlju, nego će živjeti u miru sa svima koji to žele, a zauzvrat primio blagoslov i zaštitu svevišnjega Boga, koji se utjelovljuje kao sveprisutno postojanje u radosti druženja, nasuprot mucu mučne samoće.

Pjesme su tkane na više razboja od pastorala i himni radosti do dostojanstvenih upozorenja na zla zlosilja. Svježje rane Domovinskoga rata podnose tužnije tonove zbog svakog zrna žita što je uzalud posijano:

Primjerice (str. 138. – 139.): „Koliko li je samo / mojih pogleda / odnijela rijeka ...” a oni, pogledi, kao brodovi u pristaništu, „privežani, / / česu umorna rebra / / o kamene blokove, / / na valovima uspavani / / do sljedećeg putovanja”.

Ali, ni tada kad se opisuje očigledan gubitak, pjesnički jezik ne može krenuti dalje od upozorenja. „Bože, oprosti im jer ne znaju što čine, (...) oprosti im jer ne znaju da ne znaju”, ali nikada ne izriče prijetnju. Pjesnici se pjesničkom riječju ne bune kao ugroženi pripadnici naroda, već se kao ljudi svjetla suprotstavljaju svemu što je barbarstvo.

Djelo, ono je rezultat poticaja koji izviru iz doživljaja svojih autora, oblikuju ih na umjetničkoj razini i vraćaju u živote da bi potaknuli nove i ljepše doživljaje i zdrav život u dobroj vjeri, po ustavu srca.

3. Jezični standardi: od pravilnoga književnog jezika do živopisne igre jezičnim oblicima, dijalektima, narječjima i tudicama.

4. Pjesničke postavbe: slobodni stih, vezani stih, s pravilnim i nepravilnim rimama, strofama i metrikom.

5. Uporabni oblici: u širokom registru od svakodneвно-razgovornog do književnog, od pučkih do umjetničkih formi.

6. Smjerovi i pravci: zastupljeni su svi stilovi i povijesne mijene, od romantizma, realizma, modernizma, postmodernizma.

7. Mjesto književnoga kruga KLD Rešetari u povijesti hrvatskoga pjesništva: – otvaraju nove obzore međuljudskih odnosa, nove mogućnosti spoznaje pojedinca i mnoštva između kojih se grade putovi kao mostovi koji potvrđuju kako je latinska riječ most (pons, pontis), etimološki izvor

riječi put, putovi su mostovi ljudi i krajeva. Putovi se grade, proširuju i održavaju, jer su uvjet opstanka uljudenoga svijeta.

KLD Rešetari potiče kulturu čitanja i pisanja, predstavlja se kao oaza nulte tolerancije na nekulturu i barbarstvo, cvijet i civitas civilizacije ljubavi.

Ova misija KLD Rešetari, u granicama svog utjecaja, važna je na rasaništu XX. stoljeća koje je bilo najgrublje od svih do sada u sveukupnoj povijesti čovječanstva, samo zato što su tehnološke mogućnosti zlosilja bile najveće i sve su iskorištene, te što smo na pragu novog tisućljeća koje nas obdaruje novim današnjim darovima – novim i moćnijim sredstvima uništavanja, za koje se ne možemo nadati da neće biti upotrijebljena ako se u sebi i u svijetu oko sebe ne izborimo za civilizaciju ljubavi, koja se pokazuje kao zadnja crta obrane i uvjet opstanka života.

8. Prihvata u javnosti: pokazuje širenje krugova vode, stalno povećanje broja suradnika koji pridonose kvantitetom i kvalitetom, otvorenošću prema svima, pa i prema talentima iz vaše sredine, koji će možda od danas postati naši suradnici.

9. Mediji tog prihvata: brojne knjige, promocije, kritike, susreti – kakvi su se drugdje dogodili, kakav je ovdje i sada priređen.

Zaključno, književni projekt KLD Rešetari u cjelini i potankostima predstavlja prepoznatljiv odgovor na natječaj koji je otvoren davno, još na izlasku iz Egipatskog ropstva, na 40-godišnjem pročišćavajućem prolasku kroz pustinju: kako se ostvariti u svome darovanom danas, time da naši životi budu radost u svom djelu, Bogu ugodni i narodu po volji.

Ljubo Medvidović Sombor, 21. listopada 2006.

Trenutak za pjesmu

Slavica Brinzej

Tko će nas rastaviti

Tko će nas rastaviti
Kad smo još spojeni srcem
I duše nam
Isto zборе?

Tko će od nas napraviti
Dvije jedinke
Kada smo srasli
U jedno stablo na livadi
Naših predaka,
I pod korijenjem
Prisluškujemo zvukove prošlosti.

Odvaja li se nebo od sunca
Ili ih samo zasjeni tama

Kako da odem od tebe
Kad u tvojim očima
I moja svjetiljka gori.

Sveti Vinko (22. siječnja)

Sveti Vinko zaštitnik je vinogradara, vinograda i vina. Zalski Hrvati nazivaju ga *sveti Vincenc*. U pečuških Hrvata bio je poznat s imenom *Vincencio*. *Sveti Vinceta* je poznat u šokačkih Hrvata u Vršendi. U gradišćanskih Hrvata zove se *sveti Vince*, odnosno *sveti Vinko*. Bošnjački Hrvati u Baranji njegov imendan zovu *Vinceca*, odnosno *na Vincecu*, Šokci *Vinceta*, ili *na Vincetu*; Pomurci *na Vincovo*, dokle Podravci *Vincet*.

Šokački (hrvatski) vinogradari u Vršendi sastaju se i razgovaraju u svojim vinogradima u Orašju. Muškarci i u današnje vrijeme na blagdan toga svetca poslijepodne idu od podruma do podruma i slave. Odrežu vinovu lozu i stave je u vodu, na isti način kao na Lucu, pa iz pupoljaka predviđaju kakav će biti urod grožđa. Običaj je bio objesiti kulen na kolac, da budu toliki grozdovi kao kulen.

Vinogradari Hrvati u Pečuha na *Vincekovo* još i početkom 20. stoljeća u svojim podrumima posjećivali su jedan drugoga. U *Đukiću* (Gyükekés), gdje su hrvatski vinogradari podigli kapelu svetomu Bartolu, toga se dana nekoć održavala sveta misa na hrvatskom jeziku. Vinogradari su nakon mise na kolje (*ereke*) ili na loze svezali kulen, krvavicu, švarglu kako bi rod bio bogat, tj. imali grozdove poput kulena, švargle. U Mohaču tog dana, tj. na *Vincecu*, i u današnje vrijeme tamburaši prate gazde uza svirku, idući od podruma do podruma, a nekoć ih je pratio gajdaš. Domaćini, obilazeći vinograd, svetom vodom poškrope četiri strane vinograda, a četiri ugla vinograda pak posvećenim vinom. I tu je običaj nataknuti na kolac kulen te ga pojesti. Pošto vinogradari svežu kulen na čokot, vraćaju se u podrum i nakon kraćega vremena izađu s bukarom vina i kleknu pred čokot pa se mole Bogu za bogat urod. Obilaze cijeli vinograd i posvete ga vinom. Vrate se u podrum, načnu kulen i pojedu ga uslast, a uza nj pije se dobra kapljica. U predvečerje vinogradari i njihovi gosti skupa krenu svojim kućama. Semarćani na „*Vincetu* išli su u planinu. Tamo su kulenje nosili pa bi povješali po vinogradu da budu toliki grozdovi koliki su kuleni. Onda bi krali jedan od drugog. Ljudi su samo išli, a žene nisu”. U podrumima se kuhalo, jelo i pilo. Dan je služio i za vremensku prognozu: ako je bilo lijepo vrijeme, smatralo se da će godina biti berićetna. Kakve su pod strehom visjele ledene svijeće, smatralo se da će tako velik biti klip kukuruza i grozd grožđa.

Bošnjački Hrvati u Baranji u vinograd ponese sa sobom kruh i kulen, a u podrum se ide skupno, nakon doručka. Vinogradari na blagdan vinove loze, grožđa i vina pozovu svoje prijatelje. Naloži se vatra te vlasnik sveže kulen za trs pa se vraća u podrum. Domaćin u bokal natoči vina i vraća se čokotu na kojem se

okačen kulen. U Kukinju, na domak Pečuha, po starim navadama vjeruje se: ako je na *Vincekovo* lijepo vrijeme i voda kaplje s krova kuća i podruma – grožđa i vina bit će u izobilju. Slavi se *Vincekovo* i u naše dane. Pri tome ne nedostaje dobrog vina i bogat stol. Izlazi se u vinograde, loza se polijeva vinom, a na trs se vješa kulen i slanina. Čuveni vinogradari Dalmatini (Hrvati) u Senandriji (Szentendre) kazuju: „*Na Vince naši stari išli (su) u jedan vinograd, susedi išli napole, rezali (vinovu lozu), špricali vino na čokoti da mlogo rodi. Nosili (su) jesti, drugi piti, i pili su. Veselo (je) bilo. Bilo vino, kad bilo sve gotovo išli (su) doma. Že onda kazali na mađarskom: „Vince, folyik a pince!” („Vince, poteče u podrumu /vino/“)*).

U Podravini se smatra: ako kaplje streha, tj. tope se *sveće od leda*, bit će u obilju vina. Odnosno, kad je *Vincet*, ako je kiša padala, onda su kazali: „*No, sad bude vino!*” Ako nije bilo, ako suša bila: „*No, kaže, ne bu vino!*” U Vršendi se veli: *Ako kaplje voda sa strije, onda će bit mlogo vina*.

Kukinjski Hrvati kažu: *Ako na Svetog Vinka sunce peče, obilno vino u bačve poteče*.

Na *Vincovo* u Pomurju vele: *Ako je lepo vreme i voda kaplje sa strehe, onda će biti bogat urod, bit će puno*, a u Gradišću: *Lipo vedro na dan svetoga Vinca, dostat ćemo žita, vinca*, te ovo: *Če za Vinka sunce peče, v lagve vino teče*. Šokački Hrvati u baranjskom Olasu zapažaju: *Ako na dan Vinceta ima vode u kolosijeku barem toliko da se vrabac okupati može, bit će dobar rod vinograda*.

Santovački Hrvati kažu: *Kad na Vincu pada kiša, onda, kažu, bit će mlogo vina*.

Đuro Franković

Stare fotografije

U organizaciji Hrvatskoga kluba Augusta Šenoe koji djeluje u sklopu Centra za kulturu grada Pečuha, a uz potporu Javne zaklade za nacionalne i etničke manjine, u Hrvatskom klubu 10. siječnja otvorena je izložba starih fotografija iz Arhiva Etnografskog odjela muzeja Janus Pannonius u Pečuhu. Izložbu je otvorila voditeljica Etnografskog odjela muzeja Janus Pannonius Ruža Begovac, a svojim nastupom svečanosti su pridonijele i članice Ženskoga pjevačkog zbora Augusta Šenoe. Ova zanimljiva izložba fotografija, koja predstavlja Hrvate u objektivu fotografskog aparata kroz 20. stoljeće, može se pogledati do 26. siječnja.

bpb

Bogatstvo ...

Vlasta Ramljak i
Stipan Đurić u
kazališnoj predstavi
Barun Trenk

60. Hrvatski bal u Beču s geslom „Kultura, politika, diplomacija, gospodarstvo“

Ovoga vikenda se priredjuje najveći bal Gradišćanskih Hrvatov u Beču, kamo se svenek pozovu i brojni gosti, istaknute ličnosti Gradišćanskih Hrvatov u Ugarskoj i Slovačkoj. Ova orijaška fešta spektakularna je i zato jer nudi široki spektrom kulturnih zgoditkov, a glavni joj je organizator Petar Tyran, glavni urednik Hrvatskih novin. Pokidob smo se strefili i na šopronskom Hrvatskom balu, nismo mogli izostaviti priliku da se ne pominamo oko te, na pragu stojeće manifestacije, i ovako se je narodio ov razgovor u balskom raspoloženju s aktualni pitanji o drugom balu prik granic.

Petar Tyran

– Tradicionalni hrvatski bal u Beču će biti sada po šezdeseti put. To je povod za nekoliko jubilejov, ča ne znači da je to samo 60. bal, više je bala bilo u Beču, nek samo ne prez prekida. U srijedu ćemo predstaviti moju knjigu o povijesti tih balov, to je zapravo sociološka študija toga vrimenta i ovde moram reći da jur u 1922. ljetu je dokumentiran bal u Beču. Hrvatski bal vjerojatno su imali i ranije, samo nimamo dokumentov – je rekao u uvodu o prethodni zgoditki bala moj sugovornik, a nastavio je s podrobnimi informacijami za one ki zaistinu kanu osvidočiti ovu zanimljivu jubilarnu zabavu. – Bal će biti u predivnom Parkhotelu Schönbrunn koji je zaistinu jedan od najboljih adresov Beča. Ovomu balu smo dali posebno geslo, naime, „Kultura, politika, diplomacija, gospodarstvo“ i pokušavamo na toj razini povezati pred svim grad Zagreb i grad Beč, a naravno i Austriju i Hrvatsku. To se odražava npr. i u muziki da ćemo imati hrvatski, austrijski, odnosno slovački i madjarski program.

Orkestar *Kužiš, stari moj*, to su bivši ter aktualni Ladoveci plus neki drugi, ki sviraju zaista svitsku literaturu muzike. Oni ćedu se minjati s bečkim ansamblom damov *Tempo di Valse*, to je pravi bečki Johann Strauss orkestar na violina, ili Tambečari, to su naši tamburaši ki ćedu takaj svirati. Posebna atrakcija je zagrebački folklorni ansambl Ivan Ivančan na otvaranju bala s Podravske svati. Uz ostalo ćedu još nastupiti Dubrovački kavaljeri i Požunski Cigani s cimbalovom bandom, a na polnoć, da idemo s tim mostom još malo dalje, imamo i Moliškohrvatsku

kvadrilju i tri naši mladi baritenori, plus naš poznati rok-pjevač Vili Rešetarić iz Stinjakov, oni su zavježbali nekoliko naših starih jačak, ali na novi, ćemo reći „a capella način“. Glavni organizator bala predvidja ovo spravišće i vrhovnim susretom hrvatskih veleposlanikov iz susjednih zemalj, tako su neki časni gosti jur najjavili da će gvišno dojt u austrijsku metropolu, a to će biti i neophodni službeni randevu zagrebačkoga ter bečkoga gradonačelnika.

– A što je meni osobno važno, da uz tu političku liniju željimo tote povezati tu našu gradišćanskohrvatsku zajednicu. Mi smo državne granice uvijek poštivali, ali držali je nismo. To znači da smo mi uvijek prik granic sudjelivali, a ne samo zbog toga jer, kako kažu u Hrvatskoj, iz iste smo vriče, nego i zato jer pripadamo istoj kulturnoj i jezičnoj zajednici. U dost slučajev smo još i rodbinski povezani prik granic, dakle mi smo jedna zajednica, a to kanimo pokazati. Mislim da to još ni nutri u glava svih ljudi da su te granice pale, ni u glava naših ljudi, morem reći, a to ćemo i s ovim balom pokazati da smo širokogrudni, dalekovidni i da ako ovo zajedno djelamo, bit ćemo morebit jači u ovoj Europi, a to nam je cilj.

Po ovoj prebogatoj ponudi zato me je još nešto gnjavilo i nizam kasnila pitati, kako drži, vidi novinar, što zlamenuju ovi bali za jednostavan narod, za obične Gradišćance ...

– Ja sam sad, naravno, ocrtao različite cilje bala, ali ja bi mogao sužiti cilj ovoga bala na jednu izreku: ako idemo domom u peti ujutro da velimo „lipo j’ bilo“. Mislim, to je glavni cilj toga bala uz sve časne goste jer i oni su samo ljudi kot i političari, morebit još i jednostavniji nego obični ljudi, dakle cilj je to da se tote strefimo, da se raspominamo, da se vidimo, da ponekad kakovu novu ideju rodimo, da se morebit i kakovo partnerstvo sklapa, i to sve, naravno, uz tu balsku tradiciju.

Da se rastancamo uz lipu mužiku na tom jako lipom mjestu za tancanje, pak da se po obaveznoj gulaškoj juhi u četiri ujutro se vidimo u Hrvatskom centru i da svaki pojedinac ide domom tako da mu nij bilo žao da je i ovput došao na naš bal.

Tako nekate zabiti, otvaranje 60. jubilar-noga Hrvatskoga bala u Beču je u 20.30 uri u Parkhotelu Schönbrunn, 20. januara, ove subote.

-Tiho-

60. hrvatski bal / kroatenball
20. 01. 2007.
 parkhotel schönbrunn - XIII, hietzinger hauptstraße 10-14

ulaz / einlass: 19:30
 otvaranje / eröffnung: 20:30
 zagrebački folklorni ansambl ivan ivančan

muzičke grupe / tanzmusik:
 kužiš stari moj
 wiener damenkappelle »tempo di valse«
 tambečari
 tamburaški sastav »ivan ivančan«
 cimbalova kapela bratov kuštarovcov
 dubrovački kavaljeri

atrakcija u polnoć / mitternachtseinlage:
 willi resetarits & tri baritenori
 moliškohrvatska kvadrilja

---

ulaznina / eintrittspreis:
 35,- (pretprodaja / vorverkauf)
 40,- (večernja blagajna / abendkasse)
 20,- (snižena / ermäßigt)

informacije & rezervacije / information & reservierung:
 centar / kroatisches zentrum - 1040 wien, schwindgasse 14
 t: -43/1/504 63 54-10, f: dw-9, m: ured@hrvatskicentar.at
 www.hrvatskicentar.at

Otvorena balska sezona u Gradišću

Dalmatinski štimung na 30. zabavi u Šopronu

Ulovljeni pri razgovoru, sliva dr. Mijo Karagić, predsjednik HDS-a, Čaba Horvath, ravnatelj Croatiace, i Franjo Pajrić, školski direktor u mirovini

Prošle subote u prelipoj dvorani šopronskoga hotela Fagus je pozdravio njih 270 gostov u ime Koljnofskoga hrvatskoga društva, Društva Gradišćanskih Hrvatov u Ugarskoj ter Šopronskoga hrvatskoga društva, predsjednik, ujedno i poglavar Koljnofceva, Franjo Grubić. „Nas tradicionalni hrvatski bal je danas 30. puta organiziran. Prvi je bio u Koljnofu, pak nas je sve već skupadošlo i tako smo morali poiskati novo mjesto, ovako smo zašli u Šopron. Bale smo držali dosidob na različiti mjesti, hoteli i sad smo opet na jednom lipom mjestu, kaj znamo u obiteljskom krugu plesati, jačiti i razgovarati se jedan s drugim – je rekao moderator i glavni organizator bala. Ovpjut je izuzetno jaka bila i nazočnost časnih gostov, tako iz Ugarske kot i Austrije ter Slovačke. Bal je posjetio

otpravnik poslov na Veleposlanstvu Republike Hrvatske u Budimpešti Davor Pomykalo, predsjednik Hrvatske državne samouprave dr. Mijo Karagić, parlamentarni zastupnik Mate Firtl, donaćelnik grada Šoprona Géza Abdai, predsjednica DGHU-a Marija Pilšić, predsjednik Hrvatskoga akademskoga kluba Štefan Emrich, parlamentarni zastupnik u gradišćanskom Saboru Leo Radaković, predsjednik Hrvatskoga kulturnoga društva u Čunovu Jive Maász, ravnatelj partnerske škole Koljnofa u Vukovini Krešimir Matašin, a ovdje moramo dodati da ljetos je posebno velika delegacija došla iz Buševca, zahvaljujući hižnom paru Katulić, ki je svenek jedan od najvećih sponzorov na ovoj fešti. Pri otvaranju bala koljnofski tamburaši su vanstali izabranim repertoarom uz dirigiranje Geze Völgyija ml. Za njimi su se zajačile koljnofske „Golubice” ke su u novoj nošnji i sasvim novim glazbenim programom obradovale brojnu publiku. Pokidob su Koljnofci zahtjevni na glazbenom polju, u zadnje vrime ne mine nijedan bal prez dalmatinske muzike i Tomislava Bralića ter njegovoga benda Ancora, a blizu polnoći se je sastavu priklijučila i Danijela Pintarić, pobjednica hrvatskoga Megastara, ka je jur nastupila i lani na ovom balu. U duetu su zaistinu naložili svim nazočnim, a za uho su nabavili nekoliko slatkih trenutkov. Dunja Katulić iz Buševca jur 8-9 ljet pohodi ova bal u Šopronu i, kako je rekla, tako se čuti kot kad bi došla med svoje rodjake, drage prijatelje, a to učini i većputi u ljetu kad dojde u Koljnof. Ovpjut je

Glavni organizatori bala: Marija, Franjo i Andrea Grubić

bila začarana ne samo od lipe dvorane nego i od dalmatinske glazbe, iako se na Turopolju više preferiraju tamburašku glazbu. Pinkovčanin Leo Radaković je naglasio da mu je čast što je mogao koljnofskoj pozivnici slijediti, iako je zato napustio neke bale u svojem službenom kotaru. „Ovdje se najdemo zastupniki različiti družtva iz četiri zemalji, moremo neke teme nataknuti uz dobru zabavu, uz dobro jilo i pilo pak vjerujem da ćemo znati i nešto perspektivnoga napraviti. Bali kao raspoloženje tomu se dobro služu!” Jive Maász iz Čunova smatra važnim ovakove manje vezane sastanke jer pri ovi prilika informiraju se ljudi kako idu priredbe, djelovanje družtva na različiti mjesti. Uz ostalo je rekao da i u njegovom rodnom selu se sad pripravljaju na bal, koji zato nima tako dužičku tradiciju kot u Šopronu, ali je svenek uspješan s petroviskimi zabavljači.

Na bogatoj tomboli bile su vridne nagrade od ljetovanja na Jadranskom morju do televizije, a ki je kanio, mogao je projt i na licitiranje jedne košare ka je bila puna s jaji. Ki ništ nij dobio na tomboli, barem je emocionalno ostao dobitnik jer znamda bi kvar bilo izostaviti ovu zvanarednu priliku dalmatinskoga štimunga, ugodnih sastankov i treniranja vlašćega tijela na lipni način.

-Timea Horvat-

Koljnofske „Golubice” je bilo milo gledati, a i čuti

Torta s koljnofskim grbom je bila jedna od najlipših nagradov na tomboli

Ovogodišnja prva hrvatska balska zabava održana u Budimpešti

Pri usklađivanju godišnjih programa 17 okružnih manjinskih samouprava u Budimpešti, na lanjskoj javnoj tribini potaknuli smo pitanje održavanja glavnogradskoga hrvatskog bala. Tijekom rasprave nije bilo potpune suglasnosti ni glede roka ni mjesta održavanja. Dapače, zbog tada još nepoznatih financijsko-gospodarskih uvjeta neki su sa zadržkom primili tu temu.

Na kraju smo se složili u tome da ne bude ulaznica, i svatko da donese „ića i pića“. Budući da Hrvatska manjinska samouprava VII. okruga ima mogućnost jednom godišnje koristiti se Središtem za kulturu „Almássy“, odlučeno je da se bal priredi ondje, 12. siječnja 2007. godine – rekao nam je prije početka večernjega programa, u ime glavnog organizatora, predsjednik Hrvatske samouprave Budimpešte Stipan Vujić.

Više od tri stotine gostiju, među njima konzulicu veleposlanstva Republike Hrvatske u Budimpešti gđu Carmen Floršić, savjetnicu za narodnosna i kulturna pitanja gđu Melindu Adam, načelnika grada Kragujevca gosp. Miru Škrgotića, upravitelja Dječjeg odmarališta grada Kragujevca u Selcu gosp. Marjana Klarića, pozdravio je predsjednik Stipan Vujić koji, svima zaželjeviši rasonodu, otvorio je hrvatski bal u Budimpešti.

Kulturni program otpočeo je čuvenom budnicom Nikole Kujundžića „Kolo igra, tamburica svira“, a potom smo uživali u plesovima Hrvatske izvorne plesne družine, u tamburaškoj glazbi orkestra „Prikovac“ Stipana Agića iz Tukulje, te u umjetničkim plesnim ostvarajima Antuna Kričkovića „Splitski plesovi“ i koreografiji Tibora Sziklajia „Šokački plesovi“.

Osim tukuljskog orkestra, goste je zabavljala poznata martinačka „Podravina“. Veselje je bilo na vrhuncu što se izražavalo plesanjem naših omiljenih kola i drugih pučkih plesova u kojima je, sve do jutra, sudjelovalo i staro i mlado.

Osim dobrih plesača, našlo se i izvrsnih vokalnih solista, od kojih izdvajamo Vršendanina Antuna Hosua, izvođača šokačkih bečaraca,

m. d.

Betlehemska zvijezda

Betlehemska zvijezda, koja se već nekoliko godina pojavljuje na vjerskom nebu baranjskih Hrvata, rekla bi organizatorica ove prelijepa priredbe Eva Filaković, nastavlja svoj put. Sve je započelo željom da se obogati vjerski život Hrvata u Pečuhu i okolnim naseljima pa i u cijeloj županiji. Zahvaljujući osobnim i ljudskim vezama s KUD-om Pajo Kolarić iz Osijeka, došlo je do niza gostovanja istoga društva u našim baranjskim crkvama u predbožićnom razdoblju i do vjerskih okupljanja i svetih misa na hrvatskom jeziku oko blagdana Sveta tri kralja. Već nekoliko godina u tome su pravi partneri Hrvatska samouprava grada Harkanja i tamošnji župnik Ladislav Ronta koji u svojoj crkvi udomljuju goste iz Osijeka, a oni ih daruju prekrasnim vijencem hrvatskim blagdanskim pjesama te se pobrinu da to uza svetu misu na hrvatskom jeziku bude blagdan za svaku dušu. Tako je bilo i ove godine 6. siječnja u harkanjskoj crkvi. Četvrti put je Betlehemska zvijezda obradovala Hrvate iz Baranje. Nakon svete mise koju je predvodio svećenik Ladislav Ronta u harkanjskoj rimokatoličkoj crkvi posvećenoj Srcu Isusovu, a kojoj su nazočili mnogobrojni vjernici. Slavonsko tamburaško društvo Pajo Kolarić iz Osijeka, koje je pred Božić imala priliku upoznati i selurinska hrvatska vjerska zajednica u organizaciji tamošnje Hrvatske samouprave, ovoga puta osječki tamburaši pod dirigentskom palicom mlade Željke Grgošević svirali su svetu misu, a potom u samostalnom dijelu programa

održali svoj koncert. Uz njihovu svirku svetu misu pjevao je pjevački zbor «Šokadija». Nakon prvoga dijela koncerta koje je izvelo društvo pod ravnanjem Željke Grgošević, pet božićnih melodija, slijedilo je pravo iznenađenje. U drugom dijelu nastupila je poznata hrvatska estradna umjetnica, zvijezda slavonskih tamburaških nota neponovljiva Vera Svoboda, dok je orkestrom dirigirao legendarni maestro Julije Njikoš, a koncertu je bio nazočan i đakovački pjesnik Adam Rajzl čija je pjesma «Čekamo Krista» posebno uglazbljena za ovu priliku. Uglazbio ju je maestro Julije Njikoš, a izvela ju je Vera Svoboda. Bila je to praznična harkanjskoj rimokatoličkoj crkvi. Priredbi su nazočili i harkanjski gradonačelnik István Bédi koji se oduševio viđenim, a da odamo malu tajnu, kako je i on hrvatskoga podrijetla, naime, predci mu potječu iz Aljmaša. Uz njega priredbi je nazočio i predsjednik Baranjskog ogranka Saveza Hrvata u Mađarskoj i član kuratorija Javne zaklade za nacionalne i etničke manjine u Mađarskoj Mišo Hepp. Ispred KUD-a Pajo Kolarić priredbi su nazočili predsjednik Društva Antun Ždrebić i tajnica Društva Vesna Mores. Da bi druženje potrajalo, pobrinuli su se harkanjski Hrvati na čelu s vodstvom tamošnje hrvatske samouprave koji su ispekli slatke zalogaje i na stol iznijeli izvrsnu kapljicu koju su, sukladno običaju koji je već tradicionalan, posvetili u svojoj crkvi na treći dan Božića.

Foto: Žuža Gregeš
bpb

Program Hrvatskoga kazališta u Pečuhu

- 18. siječnja,** u 18 sati otvorenje *izložbe* slikarice Eszter Csavas
- 26. siječnja,** s početkom u 10 sati pretpremijera novoga dječjeg komada. A. S. Puškin: *Zlatna ribica* (za dječji vrtić)
- 26. siječnja,** s početkom u 19 sati premijera novoga dječjeg komada. A. S. Puškin: *Zlatna ribica*
- 29. siječnja,** s početkom u 14 sati repriza novoga dječjeg komada. A. S. Puškin: *Zlatna ribica*
- 29. siječnja,** s početkom u 17 sati repriza novoga dječjeg komada. A. S. Puškin: *Zlatna ribica*

IZ LIKOVNIH RADIONICA ...

Brigita Tot, Fičehaz

Bijanka Novak, Fičehaz

Krištof Horvat
4. razred, KoljnofIvet Šinković
4. razred, KoljnofGabriella Szalmási
4. razred, OlasIzradila: Dijana Kovačić
iz Fičehaza

Kako prepoznati Hrvata?

- sva jela vaših roditelja sadrže vegetu,
- ne postoji objed bez komada mesa,
- premda niste zaposleni, u garaži vam je parkiran novi automobil,
- zovete se Ante, Ivana ili Ana,
- rakiju se ne koristite samo na proslavama nego i kao sredstvo za pranje prozora, masažu i kao lijek,
- posuđe perete ručno, prije negoli ga stavite u perilicu,
- živite s roditeljima sve dok ne stupite u brak,
- nemate mikrovalnu pećnicu jer nije zdrava i zrači,
- vaša 13-godišnja sestra može popiti više od bilo kojeg stranca,
- smatrate kako su Hrvatska i njezino more najljepši na svijetu iako nikada niste ni prešli državnu granicu,
- roditelji su vam uvjereni da ćete biti nitko i ništa ako ne završite fakultet,
- čim ste se rodili, postali ste stručnjak u tri područja: politici, nogometu i medicini,
- nered na stadionu uvijek uzrokuje policija,
- ne izlazite iz kuće dok vam kosa nije potpuno suha,
- ne smijete sjediti kraj otvorenoga prozora zbog straha da ćete dobiti upalu pluća od propuha, čak iako je ljeto,
- na vjenčanju vam je bilo najmanje tisuću ljudi od kojih više od polovice jedva poznajete.

Rikard Katalinić Jeretov:

Pjesma o mjesecima

Siječanj siječe, svuda snijegom mete,
A veljača veselo se pleće.
Gle, ožujak vabi žarko sunce,

Travanj krasi brda i vrhunce.
Svibanj ptice pjevačice budi,
Lipanj trešnje na granama rudi.

Srpanj kosom i srpom se javlja,
A kolovoz sve u hambar spravlja.
Rujan ruji slatko grožđe, fino,

A listopad toči rujno vino.
Studen' kida sve lišće po gori,
A prosinac „staro ljeto” mori.

Glasnikova mala učilica

Priča bez kraja

Budi pisac i pokušaj nastaviti priču.
Možete i po razredu, svatko od učenika
dodaje jednu rečenicu, i vidjet ćete
kako će nastati zanimljiva priča.

Vesna ima plavu kosu.

U kosi joj je vrpca.

Šime voli Vesnu.

Ali ona voli Miška.

Vesna mu nosi loptu da se igraju.

Miško ne bi se igrao loptom.

Ali što bi htio Miško?

Miško bi _____

_____

_____

PETROVO SELO – Lani je utemeljena u selu još jedna zabavna grupa, a nje člani su bivši i sadašnji muzičari različitih, ne samo petrovskih bendov. Šestimi, iz bivšega Pinka-benda, Rive, Timar-trija, nardarsko-četarskoga Panche-rocka su skupastali, iskusni zabavljači, a u medjuvrime su jur i probe imali. Cilj im je da prvenstveno na vlašće zadovoljstvo sviraju, a nekoliko puta da će se zato pokazati i pred publikom da vidimo kako to izgleda kad se gusla iz radosti i veselja.

BEČ – Ovoga vikenda u austrijskoj metropoli se održava jubilarni bal Gradišćanskih Hrvatov u susjednoj državi. Prilikom te važne obljetnice je izdana i knjiga Petra Tyrana, glavnoga urednika Hrvatskih novin, pod naslovom „60 balov – Hrvatski bal u Beču“. Prezentacija je bila održana 17. januara, u srijedu, u bečkom Gradišćansko-hrvatskom centru, a za novo izdanje su govorili Oliver Lehmann i Gabriela Novak-Karall. Ujedno je predstavljeno i balsko vino.

UNDA – HEČKA – Kako smo o tom obavijestili naše štitelje u prošlom broju Hrvatskoga glasnika, ljetos jubilirala i Hrvatski bal Undancev. Hrvatsko kulturno društvo „Veseli Gradišćanci“ deseti put priredjuje vlašću feštu, ali ne u Bika, kako smo to najavili pred kratkim, nego u panzionu Tornácós u Hečki 3. februara, subotu. Nastupa domaći jačkarni zbor, tamburaši, folkloriši „Mladi Undanci“, HKD Veseli Gradišćanci. Uz ukusnu večeru, vridne tombole do jutra ćete se moći zabavljati na svirku Pinkice. Mjesto morete rezervirati do 25. januara, kod Štefana Kolosora na telefonu 30/2918163.

PRISIKA – Za tajedan dan će ovo sridnjegradišćansko naselje birati. Kako je poznato, na jesenski izbori Prisika nije mogla postaviti ni kandidata za načelnika ni dovoljan broj zastupnikov. Tako u državi jedino u ovom selu nisu održani u oktobru lokalni izbori, a silom prilik je ispisan novi termin za medjuvrimske izbore. Nedilju, 28. januara, selčani će ovput moći birati med petimi kandidati za poglavara. Za peljajuću funkciju sela će se boriti Prisičan Gyula Orbán, Marija Kircknopf (Prisika-Hrvatski Židan), Gábor Kovács iz Nagyatáda, István Benke iz Jure i dr. Bernadeta Zadrovic iz Sambotela, rodod iz Prisike. Za zastupnika na listi će imati 11 kandidata, med njimi je i sadašnji načelnik Janoš Grüll.

Susret crkvenih zborova u Dušnoku Zajedništvo po vjeri, nacionalnoj svijesti i očuvanju običaja

Kao što je uobičajeno, između Božića i Nove godine, 28. prosinca, u Dušnoku je priređen već tradicionalni Božićni koncert i susret hrvatskih crkvenih zborova. Time je nastavljena tradicija pokrenuta još 2002. godine u suorganizaciji Hrvatske manjinske samouprave, i uz zalaganje predsjednice Matije Mandić Gohér, te Rimokatoličke župe, koja je i ovom prigodom u župnoj crkvi

Santovački župnik
Imre Polyák s mladim bogoslovima

Dušnočki crkveni pjevački zbor

privukla velik broj domaćih vjernika. I ovaj put crkva je uljepšana jasicama drvorezbara Nandora Franka, podrijetlom rackog Hrvata.

Susret, već po običaju, započeo je popodnevnom misom na hrvatskom jeziku, koje je s mladim bogoslovima služio santovački župnik Imre Polyák, a slavlju je nazočio i dušnočki župnik István Kistamás. Prigodnu propovijed nadahnuto je održao mladi bogoslov Zsolt Retkes, donedavno pomoćnik santovačkog župnika, koji je uz ostalo istaknuo radost okupljanja na slavu Božju. Misa je ponovno uljepšana pjevanjem santovačkoga crkvenog pjevačkog zbora u pratnji novoga župnog kantora Zsolta Siróka iz susjednog Dautova, koji od Uskrsa obavlja kantorski rad i u Santovu.

Nakon mise u ime organizatora okupljene je pozdravio zastupnik hrvatske samouprave Ivan Bolvari, među njima posebno predsjednicu bačkog ogranka SHM-a Angelu Šokac Marković i predsjednike hrvatskih samouprava iz Baje, Gare, Kalače i Santova, te sudionike susreta, goste iz Baje, Santova i domaći pjevački zbor iz Dušnoka.

Prekrasne božićne pjesme, poglavito iz bunjevačko-šokačkog molitvenika i pjesmarice Duhovna radost, u izvođenju spomenutih zborova dočarale su nam pravi božićni ugođaj. Nakon nekoliko godina opet je nastupio pjevački zbor iz Baje, zajednički zbor župne crkve svetog Antuna i KUD-a „Bunjevačka zlatna grana“ čiji su članovi nastupili u izvornoj bunjevačkoj nošnji u pratnji župnoga kantora. Pučki crkveni zbor iz Santova, koji je već više puta pjevao misu u Dušnoku, uz redovite nastupe, predstavio se pjesmama koje pjeva šokačka zajednica u Santovu. Koncert je završen nastupom dušnočkoga pjevačkog zbora u pratnji Stipana Krekića

Susret je nastavljen druženjem gostiju i domaćina na zajedničkoj večeri, a uz fine domaće kolače što su ih pripremile Dušnočanke i dobru kapljicu vina. Bila je to ponovno dobra prilika da se zapjeva još koja pjesma, da se radost Božića podijeli u zajedništvu vjere, nacionalne svijesti i običaja.

S. Balatinac

„Željela bih biti profesionalna igračica i u inozemstvu nastaviti svoje školovanje“

Anita Filipović

Anita Filipović, odbojkašica, rođena u Budimpešti. Otac, Tomislav je preko 140 puta – u istoj športskoj grani – bio predvodnik muške mađarske nacionalne reprezentacije, majka Éva, prof. tjelesnog odgoja, u HOŠIG-u, te sestra Bianka, također su bile odbojkašice, stoga se nije čuditi što „jabuka nije pala daleko od stabla“. Već od svoje 12. godine ide na treninge. Njezina ekipa pripada športskom klubu Vasas-Opus Via Óbuda, a koji je u ženskoj kategoriji bio ne samo prvak Mađarske nego i osvajač Kupa Mađarske, u svim kategorijama, pobjednik juniorskoga prvenstva Mađarske, s reprezentacijom pak bile su osvajačice I. mjesta na CEV Kupi, u francuskom gradu Riomu. Osim postignutih zajedničkih ekipnih uspjeha i rezultata, njezinu je klubu 2004./05. u mađarskom Parlamentu dodijeljena zlatna medalja. Na prijedlog Nacionalnoga športskog ureda i Nacionalnog instituta za odgoj podmlatka, 10. veljače 2006. g. Aniti Filipović u Nacionalnoj športskoj dvorani dodijeljena je nagrada Heraklov pehar. Dakle, osim tridesetak zlatnih, srebrnih i drugih medalja te spomenica koje brižno čuva u svojoj domaćoj vitrini, dobitnica je i prvoga zaslužnog pehara.

* * *

Naslov ovoga napisa zapravo je odgovor na zadnje pitanje postavljeno povodom intervjua u I. br. Dječjeg i omladinskog priloga Hrvatskoga glasnika «Škodra», objavljenog pod naslovom: «Anita Filipović – odbojkašica prve klase», na str. 13, br. 25, 22. lipnja

2006. godine. Budući da se tijekom svoje 18. godine vrsne, 190 cm visoke odbojkašice Aniti Filipović najzad ostvarila naslovna želja, odnosno mogućnost igranja u inozemstvu, već koncem prošle godine, našla se u najboljemu ženskom odbojkaškom sastavu svijeta, u talijanskome Klubu Sant Orsola Asystel Novara.

Na temelju veoma dobrih i prisnih prijateljskih veza odnosno skromnog osobnog zauzimanja, već tijekom prošlogodišnjeg ljeta došlo je do početnih koraka, pri kojima je sa strane direktora zagrebačke Mladosti, Radeta Malevića, Aniti ponuđena neočekivana, u svakom pogledu povoljna i odgovarajuća mogućnost za potpisivanje ugovora koji bi glasio za četiri godine.

Kako je to u hrvatskim Športskim novostima pod naslovom: «Bilo bi lijepo igrati za hrvatsku reprezentaciju» objavljeno: «U Mladost je ateriralo prvo pojačanje za sljedeću sezonu. Ugovor s našim najtrofejnijim odbojkaškim klubom potpisala je Anita Filipović, za domaće prilike potpuno nepoznato ime, no, na Savu je došla s epitetom najbolje mlade mađarske igračice ... Odlučila sam se u Zagrebu upisati studij turizma, a usto se stvorila i mogućnost igranja za Mladost, što se nije moglo odbiti – pojasnila je 18-godišnja Anita.»

Dakle, bilo je konkretno riječi o četverogodišnjem boravku u Zagrebu – priča nam s ponosom Aniti djed, Mate Filipović te nastavlja – ali zbog nama manje poznatih razloga i poteškoća koje su zadesile Mladost od grada Zagreba, prema navedenom ugovoru obećanja se nisu mogla osigurati, odnosno od 1. kolovoza 2006. g. predviđeno zapošljavanje nije se ostvarilo. Da bi se situacija zagrebačke neuspješnosti ipak na neki način riješila, kompenzirala, odnosno da se Anita ne bi trebala neuspješno vratiti kući, u Mađarsku, ravnateljstvo Mladosti preko svojih međunarodnih veza ishodilo je da ona zaigra u jednom od ne samo najboljih športskih ženskih odbojkaških klubova u Italiji nego prvaka svijeta – Sant Orsola Asystel Novara. Što znači da su i muška i ženska ekipa prvaci svijeta. Umnogome je pomoglo što talijanski športski menadžeri u odbojci, tako reći povećalom, traže mlade talente i nade. Tako je Anita na stručnom testiranju u gradu Novari, udovoljivši očekivanjima glavnoga trenera A. Chiappinija, s umalo istim uvjetima što je ponudila zagrebačka Mladost, od 1. kolovoza 2006. g. najzad uspjela potpisati ugovor, a koji glasi na položaj centara, u trajanju dvije i eventualne dodatne dvije godine.

Marko Dekić

Božićni koncert HKUD-a „Osijek 1862“

Blaženka Mandić

Na već tradicionalnome Božićnom i novogodišnjem koncertu HKUD-a „OSIJEK 1862“ koji je održan u petak, 22. prosinca 2006. godine, u Sindikalnom domu Tvornice Kandit Premijer Osijek (Sindikalni dom Šećerane), 70-ak članova HKUD-a izvelo je 12 koreografija. Podsjetimo da je članica društva već nekoliko godina i studentica Poljoprivrednog fakulteta u Osijeku *Blaženka Mandić* iz Santova, a donedavno u osječkom je društvu plesala i njezina starija sestra *Marijana Mandića*, koja danas kao ekonom živi i radi u Osijeku. Slike s koncerta napravila je najmlađa sestra *Dijana Mandić*, učenica HOŠIG-a Miroslava Krleže u Pečuhu i članica KUD-a „Tanac“. „Svoju programsku usmjerenost na kulturno-umjetnički i društveni rad HKUD «Osijek 1862» od svojih početaka je utemeljilo na osnovnim načelima glazbenog i scenskog amaterizma, organiziranom okupljanju, odgojnom i stručnom osposobljavanju školske, studentske te svekolike mladeži Osijeka i okolice, njegovanje izvornoga slavonskog i ostalih hrvatskih glazbeno plesnih vokalnih značajki tradicijske kulture, te društvenosti, te na usmjeravanju mladih na kulturno-umjetnički rad u društvenim, životnim i radnim sredinama» – ističe se među ciljevima uglednog osječkom društva koje ima 70 članova plesača, pjevača i glazbenika „A“ skupine i tristotinjak aktivnih članova u ostalim skupinama, različitih dobi. HKUD „Osijek“ 1862“ može se podičiti brojnim nastupima diljem Hrvatske, Europe i Svijeta, te brojnim domaćim i inozemnim priznanjima.

Tekst: S. B.; slika: *Dijana Mandić*

Prilika za stjecanje druge diplome (izvanredni studij)

Hrvatske narodnosne učiteljske
Hrvatske narodnosne odgajateljske

Što je za to potrebno? Jezični ispit srednjega stupnja ili dobro poznavanje hrvatskoga jezika.

Koliko dugo traje studij? tri semestra.

Mjesto: Visoka škola Józsefa Eötvösa u Baji.

Kada kreće studij? U rujnu 2007. g.

Zašto baš sada?

a) Ako tko radi u narodnosnoj školi ili vrtiću, narodnosna diploma je zahtjev.

b) Bolonjski proces ne dopušta dopunsku obuku. Još samo ove godine može se steći takva diploma. Zato iskoristite tu priliku.

Do kada se treba prijaviti? Do 15. veljače 2007. g.

Ostale informacije: Eötvös József Főiskola, 6500 Baja, Szegedi út 2. Tel.: 79/524-624, e-mail: to@ejf.hu, monikamanz@freemail.hu

Veliko prelo u Baji

U suorganizaciji Bačkog ogranka SHM-a, Hrvatske manjinske samouprave grada Baje i hrvatskih samouprava u Bačkoj, u subotu, 27. siječnja 2007. godine, s početkom u 19 sati priređuje se VELIKO PRELO U BAJI, koje će se održati u prostorijama Njemačkoga prosvjetnog središta (Ulica Duna br. 33). Gost večeri bit će poznati hrvatski pjevač STJEPAN JERŠEK ŠTEF u pratnji svojih tamburaša, a okupljene će zabavljati TS «Orašje» iz Vršende, odnosno Mohača. Ulaznice se po cijeni od 1500 forinti mogu kupiti Baji u Općeprosvjetnim središtima na Gornjaku i Dolnjaku, u Gradskoj knjižnici te na licu mjesta, odnosno u ostalim bačkim naseljima kod predsjednika hrvatskih manjinskih samouprava.

S. B.

Malonogometni turnir u Mišljenu

Splićani

U Mišljenu, naselju od domalo pet tisuća stanovnika na domak Pečuha, koji mnogi nazivaju i spavaonicom velikoga grada, živi tristotinjak Hrvata, bar tako kažu moji sugovornici, mišljenski Hrvati, iako ih se u hrvatski birački popis na posljednjim manjinskim izborima upisalo četrdesetak, koji su i utemeljili Hrvatsku samoupravu. Predsjednik Hrvatske samouprave Arnold Barić pozvao nas je i na malonogometni turnir u Mišljen koji se odigrao 6. siječnja u prekrasnoj sportskoj dvorani na umjetnom travnjaku, uza sudjelovanje mnogih hrvatskih ekipa, a u organizaciji udruge „Naši ljudi” i tamošnje hrvatske samouprave.

Udruga „Naši ljudi” utemeljena je 2000. godine radi okupljanja Hrvata ne samo iz Mišljena nego i iz okolnih naselja. U njezinoj organizaciji i uz njezinu potporu već je održano nekoliko priredaba masovnijeg karaktera, a udruga je nedavno sudjelovala i u organiziranju treće Harmonikijade, natjecanja harmonikaša koje je pokrenuto u Udvaru, a nastavilo se ove godine u Mišljenu. Kako kaže Arnold Barić, i malonogometni turnir već je tradicionalan u njihovu selu, i to u organizaciji spomenute udruge i hrvatske samouprave. Malo je poznato kako i u malonogometnom prvenstvu sela Mišljena sudjeluje ekipa «Naši ljudi» koja postiže izvrsne nogometne rezultate i trenutno, nakon zimskoga dijela prvenstva u dvorani, zauzima visoko drugo mjesto na ljestvici što ju čini

dvanaest ekipa, a njezini su igrači ponajbolji strijelci u mišljenskoj malonogometnoj ligi. Ove su godine jednodnevnom turniru, uz „Naše ljude”, sudjelovali nogometaši iz Salante, Pogana, Semelja, Darde, Kopačeva, Belog Manastira, Petre (Újpetra) i iz dalekoga Splita.

Turnir je trajao od ranih jutarnjih do kasnih večernjih sati, a sudionici su se nakon napornih nogometnih nadmetanja družili u mjesnoj gostionici do kasno u noć. Pobjednik turnira je salantska ekipa, drugo mjesto osvojili su Petrani, a treće ekipa domaćina „Naši ljudi”.

bpb i Arnold Barić ml.

„Naši ljudi”